

DEBATT: Slammets innehåll är okänt

Publicerad 19 nov 2009

REPLIK. Talet om fosforbrist och kris är en konstruktion för att försöka få ut det förorenade slammet, replikerar Gunnar Lindgren på inlägg av Svenskt Vatten.

DEBATT DAGENS SAMHÄLLE NR 37/09

SLAM. Som jag ser det spelar slamfrågan i samma division som klimatfrågan. Det gäller kommande släktens möjlighet att odla hälsosamma livsmedel. Man kan aldrig i efterhand ta bort de metaller vi nu sprider.

Att kemikalierna i slammet hamnar i livsmedlen råder det ingen tvekan om. Naturvårdsverket säger i en rapport (se fotnot) att åtskilliga studier har visat att "många organiska ämnen verkligen kan tas upp av växter från jord". Man nämner hur miljögifterna bensapyren, pentaklornitrobensen, hexaklorbensen och PCB tas upp i morötter, rädisor, sockerbetor, potatis, sallad, spenat och gräs.

I samma rapport redovisar en forskare (Connor) att slammet vid vissa förutsättningar kan ge upphov till 2 300 cancerfall bland en miljon personer under en livstid. Det är omöjligt att avgöra om denna beräkning är korrekt efter svenska förhållanden eftersom ingen tar reda på vilka cancerframkallande ämnen som verkligen finns i slammet.

Den **Revaq-certifiering** som Svenskt Vatten håller fram är närmast en farlig kuliss. När **Sveriges konsumenter i samverkan frågade** Svenskt Vatten vilka av 52 angivna metaller, 25 smittämnen, 5 radioaktiva ämnen, 44 läkemedel och hormoner samt 28 miljögifter som mättes upp och hade ett gränsvärde blev svaret: inte ett enda. Hur kan man då påstå att slammet inte påverkar miljön och hälsan negativt eller orsakar cancer?

Det avgörande felet i Svenskt Vattens argumentering är att den mängd näringsämnen som finns i slammet är tämligen betydelselös i jämförelse med jordbrukets omsättning av dessa (se tabell nedan).

Att det skulle bli brist på fosfor är också fel. Fosfor är ett grundämne som inte kan förbrukas och är bland de tio vanligaste ämnena i jordskorpan. Det finns enorma tillgångar. Men med "brytvärda" tillgångar menar man bara den lilla mängd som finns runt dagens uppbyggda anläggningar.

Om kadmiumhalten i råvaran är hög kan kadmium avskiljas med utprovade metoder. Nej allt detta tal om fosforbrist och kris är en konstruktion för att

försöka få ut det förorenade slammet på livsmedelsproducerande odlingsmark.

Gunnar Lindgren

Civ ing och miljödebattör

Fotnot: "Organiska miljögifter i slam. Förekomst och effekter." Holmström, Hans. Rapport 3260, 1986. Statens naturvårdsverk, Solna. ISBN 9162032607. ISSN 0282-7298.

LITE NÄRING I SLAM

Mängden näringsämnen i slam
i jämförelse med jordbrukets omsättning av dessa:

Kalium 500 ton av 150 000 ton (0,3 %)
Fosfor 4 000 ton av 30 000 ton (13 %)
Kväve 7 000 ton av 150 000 ton (4,6 %)
Biologiskt material 100.000 ton av 15 000 000 ton (0,7 %)

Källa: Statskonsulent Olle Pettersson, Sveriges lantbruksuniversitet